

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	3 frt — kr.
Félévre	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 frt.

Felelős szerkesztő:
Dr. BUZA SÁNDOR.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.
A lap megjelenik minden kedden.

Meszlényi Gyula

szatmári püspök főpásztori körlevele.

XIII. Leo pápa püspökké szenteltetésének ötven éves jubileuma közeledtével alkalomszerűnek látjuk püspök urunk öméltsága buzditó körlevelét az alábbiakban lapunkban is közzétenni.

Tisztelendő testvérek és Krisztusban kedvelt fiaim!

Szentséges Atyánk, XIII. Leo pápa közelgő jubileuma fényes alkalom leendő a hívők egységének, mely a katolika egyház egyik főismérve, ünnepies alakban való megnyilatkozására. Az egész katolikus világ egy szívvvel egy lélekkel készül megünnepelni Szentséges Atyánk püspökké szenteltetésének ötvenedik évfordulati napját.

Az isteni Gondviselés kiváló ajándéka, melyben egyházunk Fejét részesíté, mindnyájunk keblét örömmel tölti el s szívtől a hála adóját követeli. A törhetetlen ragaszkodás, melylyel az apostoli szentszék iránt viseltetünk, s Szentséges Atyánk tündöklő érdemei, melyeket úgy az egyház, mint az emberi társadalom jólétére irányuló áldásos működésével szerzett, kedves kötelességünké teszik, hogy

egyházunk ily dicső Főpásztorának fiui hódolatunkat bemutatni siessünk. E válságos időkben ott látjuk e tiszteletre méltó aggastyánt Krisztus szőlőjében, amint arczának verejtékével munkálkodik, s az egyház-egyetem ezerféle gondjainak terhe alatt görnyedez. Ragadjuk meg tehát a kedvező alkalmat s jó Atyánk, ki értünk fáradoz, miattunk aggódik, legyünk segítségére buzgó imáink- és szeretet adományainkkal.

A jelen évben örömap derül az egész katolikus világra. F. évi február hó 19-én lesz ötven éve, hogy XIII. Leo pápa ő szentsége püspökké szenteltetett.

A hivek milliói lelkesülve mondanak hálát Istennek azon kegyelemteljes gondoskodásáért, hogy az egyház látható fejének annyi küzdelem és szomorúság közepette mennyei vigasztalását küldi és benne egyházának oly pápát adott, kinek atyai gondjai kiterjednek fiai összes lelki szükségleteire; a ki éles látásával felismerte a veszély nagyságát, rámutatott korunk betegségeinek valódi okaira és kijelölte a biztos gyógyszert.

Méltán örülünk e napnak, mert a hivek lelki egyesülése által nyilvánvalóvá lesz amaz igazság, hogy

arra, hogy ez idei lourdesi zarándoklatban részt vegyen. Midőn az említett levelezőtől, kinek azon nehézségeket felsorolja, melyek a zarándoklat minden tényeiben való részvételben gátolják, azt a választ kapta, miszerint a megjelenhetésre elegendő egy feszületet kérni és midőn azon kérdésre is: „Utlevelelnék feszületet?” igenlő választ nyert, ezeket mondá: „Jól van. Holnap nekem is lesz feszületem, mint önnek, mert ez egy szükséges kulcs. Könyveimnek egyszerűen Lourdes a czime és Lourdes-t központnak véve e század vége valláseszmejének némi összetétét foglalja magában, mely évszázad vége e barlangot látta keletkezni és mely e perczben látja születni Róma új-katholicizmusát (igy). Napjainkban szeretik a misztikus eszméket. A legerősebb jutalékot az ifjuság fogja adni, még a párizsi is, mint észleletem folyama alatt tapasztalom. Könyvem tüzhely leendő, mely köré korunk irányai, szükségletei és nyilvánulásai fognak csoportosulni. Tények nem itéletek.

Az idézett lap levelezője így végzi Zolával való találkozásáról szóló jelentését: „Tizenegyedikén (aug.) éjjel váltam el tőle és ma reggel látám megelégedett kinézéssel az orvosi igazoló hivatalba menni, hol ötvennél több embert — miként ő mondja — orvost

isteni Üdvözítőnk szereti anyaszentegyházát, vele van, hogy azt megszentelje és dicsővé tegye magának. (Efez. 5, 25—27.) Szentséges Atyánk az eltévedt tudományok hamis állításai által előidézett viharban, az állami és társadalmi életben feltornyosuló hullámok közt biztos kézzel kormányozza Péter hajóját és az egész világ előtt tényleg bebizonyítja, hogy annak hatalmát bírja, a kinek mondatott! „Te Péter vagy, és e kőszálon fogom építeni anyaszentegyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.” (Máté 16, 18.)

A fiui kegyelet forró érzetétől áthatva egyesüljünk hitrokonainkkal, kik a jubileumi ünnep alkalmából az egész világról Rómába sereglenek, hogy Krisztus helytartójának szívből jövő hódolatukat bemutassák, őt szorongatásaiban vigasztalják és a hivek lelki jólétére szolgáló fáradozásaiban legalább némileg, szeretetfillérek felajánlásával segítsék.

A kik nincsenek oly helyzetben, hogy Rómába elzarándokolhassanak, legyenek itthon hirdetői az egyház örömnepének és a jubileum napján nyiltan bizonyítsák be fiui kegyeletüket és hódolatukat buzgó imával, az egyház feje iránti ragaszkodás felélesztésével és azon

talált, és talán még valamely égi orvosra is akad, ki a lelkeket is gyógyítja, ki talán egyik napon nagy irgalmasságot akarván gyakorolni, Zola Emil meggyógyulásának szóbeli perét lejárandja. Ez lesz az 1892-ki csodálatos gyógyulásoknak, melyeket a jó Isten a boldogságos Szűz esedezésére művelt, legszobbbje, legvigasztalóbbja, legmeglepőbbje. Egy betegápoló életét ajánlá fel Istennek, hogy a esuda ezen század végén teljesedjék, amelyben semmi sem kelt csodálkozást, mert minden sikerül, még Zóla megjelenése Lourdes-ban is.”

A Temps, a legliberálisabb ujság levelezője előtt így nyilatkozott Zola: „A barlang előtt rendkívüli a sokaságnak csoportosulása, a zarándokok, a betegek vagy egészségesekek lelkesülése csaknem határtalan. Látam népet, mely a zsufolástól alig mozgatható az utakon. De hasonló eredményeket láthatni a kórházakban is a suggestio által. De a szentély orvosai nem szoritkoznak ezekre a gyógyulásokra. Figyelmük a látható sebekre fordul.

A látvány a legnagyobb mértékben érdekelt. Valamennyi beteg közt megkapó barátság uralkodik, gyakran láthatni, hogy a beteg nem a maga, hanem a szomszédja gyó-

TÁRCZA.

Zola Emil Lourdesben.

A század vége nagy bőségben hozza minden téren a legváratlanabb meglepetéseket.

Ily meglepetés nem az, hogy Zola, a materializmus terjesztője és a jó erkölcsök hirhedei megrontója, Lourdes-ba zarándokolt, hisz bevallott szándéka az volt, hogy — sem orvos, sem zarándok, sem hívő, sem hitetlen nem lévén, mint az emberi tudomány doktora, a Lourdes-ban történő mindenben természetes dolgokat tanulmányozza, s hogy e végből mindent lásson, mindenről kérdezősködjék; hanem meglepő az, hogy Lourdes czim alatt megirandó könyvének elkészítését egy egész esztendővel későbbre halasztotta, eddigi benyomásaitól arra indítatván, hogy a zarándoklásban a jövő évben is részt vegyen.

De lássuk, mit olvashatni ottani megjelenéséről a fraczia lapokban.

Zolát, miként ő az Univers levelezőjének mondá, Lasserre Henriknek még a múlt évben megszerzett könyv olvasása indította

készséggel, hogy szeretetfillérek ajánlanak fel az egyház szükségletei fedezésére.

A jubileumi ünnep méltó megünnepelésére a következőket rendelem:

1. f. é. február hó 18-án este az angyali üdvözlésre hívó harangszó után az összes harangok hnzassanak meg és egynegyed óráig tartó harangozás hirdesse a következő nap jelentőségét;

2. f. é. február hó 19-én bójt első vasárnapján a székesegyházban és minden plebánia-és szerzetes templomban a vasárnapi sz. mise ünnepélyesen végeztessék „Te Deum“-mal addita in Missa collecta pro Papa.

3. Ez alkalommal és a reá következő vasárnap, Péterfillérek gyűjtessenek és a felalánlott összegek f. é. február hó végéig az egyházmegyei hivatalhoz küldessenek be.

Kelt Szatmártt, 1893. január hó 6-án, Vízkereszt ünnepén.

Gyula s. k.
püspök.

A kath. kaszinóról.

Perényi János elnök megnyitó beszéde a kath. kaszinó f. hó 5-én tartott közgyűlésén.

Ha a nagy természetben az erők működését figyelemmel kísérjük, azt látjuk, hogy az erők az anyagelemek bizonyos csoportjához vannak kötve, vagyis, hogy minden munkaképességgel bíró természeti erő több vagy kevesebb anyagelemek erőinek összegéből áll elő. Az egyes elemeken, — ha különváltan tekintjük azokat — alig vehetjük észre az erőnek nyomát, azonban, ha csoportosulnak az elemek nagyobb tömeggé, akkor az így keletkezett erők összege bámulatos eredményt képes létrehozni, abban a nemből, mely az egyes elemek lényeges természeti sajátosságának megfelelő.

Hogy a rokon elemek egyesülésében rejlik az erő, ezt tapasztalhatjuk nemcsak a természetben, hanem a társadalmi életben is. Egyes emberek különváltan soha sem fognak oly erőt létesíteni, melynek külső ki-

gyulásáért imádkozik. Reám nézve mindez felette szép tárgya a kutató bírálatnak. Beveszem új könyvembe az új-katholikus mozgalmat, melyet Vogüé ur hirdetett és be XIII. LEO új politikai fonségét. A jövő évben visszatérek Lourdes-ba és talán a tenger partján a magányba vonulok a tervbevett munkám megírására! Zola a Croix du Sud szerkesztője előtt azon betegek orvosai által kiállított bizonyítványok iránti kétségeit említ fel, kik egészségüket, melyet emberi eszközökkel helyreállítani nem sikerült, Lourdes-ba jöttek visszaszerezni. Mire azt válaszolja ama szerkesztő, hogy ha ezek a bizonyítványok nem volnának hitelesek, azok az orvosok, midőn a gyógyulások dokumentált jelentése kihirdetettik, tiltakozhatnának a nevökkel történt bünös visszaélés ellen.“ Mik után az újságíró a következő kérdéseket intézte Zolához:

— Végre is, hisz ön a csodákban?

— Hiszek a csoda lehetőségében; legalább nehéz dolognak látszik nekem semmi csodában nem hinni, kétségbe vonni lehetőségét.

— S ha bizonyosság léteznék a csodáról az ellenőrzés ön által követelt feltételei mellett, elhinné-e azt?

hatása egyes társadalmi osztályokra észrevehető volna. E tekintetben még a lángelmék sem képeznek kivételt, mert ezek is csak akkor képesek társadalmi téren nagy eredményt létrehozni, hogyha sikerül nekik az egyes társadalmi elemeket nagy csoporttá egyesíteni. Szóval a lángelmék sem bírnak működő, hanem csupán rendező, csoportosító, irányító erővel. A működő erőt társadalmi téren is, a rokon elemekből álló tagok összége képezi, még pedig annál magasabb fokban, minél több elem képezi az egyesületet s minél nagyobb buzgósággal törekednek az egyes elemek vagyis az egyesületek tagjai a kitűzött cél megvalósítására.

Különböző eszmék, különböző ideálok csoportosítják a társadalom tagjait egyesületekké. Eszmék és ideálok megvalósítására törekszik minden társulat. Egyesületünknek a kath. kaszinónak is van egy ideálja, mely már nevében nyer kifejezést. Két ezredév története igazolja, hogy ez az ideál nem délibáb, mely a szomjas embernek távolból üdítő forrást csillogtat szemébe, de azt elérni nem engedi; nem lidércfény, mely a sötétben bolyongó embert hinárba vezet: hanem egy valóban üdítő forrás, melyből merithet a társadalomnak minden osztálya; oly fény, mely mint a nap, mindenki számára ragyog, aki jótékony melegét igénybe akarja venni.

Ez az ideál kaszinónkban sem törekszik egyébre, mint abban a nagy világ egyesületben, melynek neve katolikus egyház. Egyesíteni akarja a rokon elemeket, anélkül, hogy ellenséges érzületet vagy türelmetlenséget ébresztene tagjaiban mások iránt. Ápolni akarja a kath. szellemet és gondolkodásmódot anélkül, hogy másokat sértene, akik ezt az ideált vezéresillagul el nem fogadják. Hódítani kíván, az igaz, mint minden ideál, de ebben a hódító hadjáratban egyedül a szeretet, a tudomány és az el nem korecsosult szép művészetek képezik a fegyvert.

Ma napság, midőn a színházak deszkáin orgiáit üli a frivolitás szelleme és a maga meztelenségével megmételtyezi a szép művészetet, arezul csapja a tiszta erkölcsiiséget, — nagyon jól esik ilyenkor, ha családi tűzhelyünkön a kath. kaszinóban üdítő szórakozást találhatunk, ahol nem kell pirulnia

Zola elhallgatott, gondolkodni kezd és azután így szóla:

— Erről mit sem tudok, nem hiszem, de ez oly kérdés, a mely még nem intézték hozzám; függőben maradt.

— E válasz nem lep meg; a csoda nem adja meg a hitet arra, hogy higyük, Isten kegyelme szükséges. Ön engem Rousseau ezen szavaira emlékeztet: „Ha csodát látnék, örültté válnék.“

— Ezt nem mondom, de a végén meglátom . . .

— És e betegek, ez imádkozó roppant sokaság látása mily benyomást gyakorolt önre?

— A zarándoklások ez oldala csodálatra méltó. Meg valék hatva azon őszinte jelleg által, melyben a szeretet nyilatkozik. S mi az imádkozó sokaságot emberi oldalról tekintve illeti, az a vallásos érzület kifolyásának tekinthető, ennél szebbet nem láthatni; ez megindított, ez fojtani kezdett. Ezt elnyomni, az emberiség megsértésének büne volna.

Ezek után Zola a Gauolis levelezőjével találkozáván, benyomásainak összegét így rajzolta le neki:

„Ime mindez, a mit látok, nagyon meg-

az erénynek és ártatlanságnak, ahol a tudomány ártatlan humorral szövetkezve, szívet nemesítő és kellemesen mulattató dolgok reprodukálásával megfelel a fennkölt gondolkodás és jó izlés követelményeinek.

A mai korban — midőn a szennyes irodalmi termékek a guny fegyverével ostromolják a vallásos meggyőződés bástyáit és az érzékiség ledérségével rontanak a tiszta erkölcsöknek — a mai korban — mondom valóságos életszükséggé vált a kath. kaszinó, hogy nemes befolyásával ellensúlyozza a világ piacán megjelenő irodalmi termékek hatását, vagyis erősítse társadalmi uton a vallásos meggyőződést, oltalmába vegye az erényt, ostorozza a kaczerkodó bünt.

Ha nem volna kath. kaszinónk, sürgősen meg kellene azt alapítanunk. Valóban a hála őszinte érzelmeivel kell gondolnunk azokra, akik ezt a nemes intézményt örökségül hagyták reánk s akik ennek fennmaradását áldozatkészséggel biztosítják.

Valamint a villámhárítót égi háboru idején tudjuk igazán becsülni, ugy a kath. kaszinó erkölcsi haszna is, akkor tűnik ki leginkább, midőn erkölcsi veszély fenyeget minden oldalról.

A nagy természetben minden erőnek akadályokkal kell küzdenie, hogy érvényesülhessen, hogy munkáját végrehajthassa. A leghatalmasabb természeti erőt a villamoságot feltartóztatja utjában a közbeigatott levegő-réteg vagy más elszigetelő tárgy, ámde azért nem tűnik el a működő erő, hanem várja a kedvező pillanatot, melyben egy ügyes kéz eltávolítja az elszigetelő tárgyat és akkor teljes erővel folytatja a munkát. A társadalmi téren működő egyesületeknek is akadályokkal kell küzdeniök, hogy erejüket kifejthessék. Itt is fordulnak elő külső elszigetelő anyagok, melyek meg-meg akasztják az üdvös törekvéseket. A kath. kaszinó szintén egy társadalmi egyesület s éppen nem képez kivételt e tekintetben, sőt talán nem nagyitok, ha azt mondom, hogy a kath. kaszinónak még sokkal több külső akadálylyal kell küzdenie, mint más társadalmi egyesületeknek. — Ezt a körülményt nem szabad szem elől tévesztenünk, ha egyesületünk működéséről

nehezíti elhatározásomat. Tanulmányozni akarom a dolgot. Olyan vagyok, minő sz. Tamás volt, tapogatni óhajtom a csodákat; kezeimet a sebek helyére bocsátani, hadd lássam, jól behegedtek-e? E csodák bebizonyulása után, nem mondom meg, mi folyt le lelkem mélyében. Van valami, a mit megmondhatok, és azt le fogom írni. Hallám az embereket ugy beszélni Lourdes-ról, mint valamely szegényletes, századunkat lealázó babonáról, és elhittem; de most az el-lenkezőt állítom, azt mondván, hogy Lourdes szükséges az őznés századában. Mi a iermészetfelettit illeti, erről később fogok beszélni. Most csak annyit mondhatok, hogy természet kívüli dolgokat láttam.“

Ez egy materialistától, egy hitetlentől, ki irataival fél Európát megbotránkoztatva, már valami. Még nem igazság, de az igazság csirája. Bár felnőne és gyümölcsöt hozna. Adja Isten, hogy a szeplőtelen Szüz, ki annyi eretnekségen diadalmaskodott, korunk Zolában megtestesült moeskos irodalmán is diadalmaskodjék.

igazságos és méltányos bírálatot akarunk mondani. Minél nagyobb az akadály, annál nagyobb elismerésre számíthat még a látszólag kisebb eredmény és az igazságos kritika előtt. Minél erősebb a tagok belépését gátló akadály, minél hatalmasabb a tagok elszigetelésére irányuló ellen-áramlat, annál dicséretesebb a tagok buzgósága, akik hősi lélekkel szállanak szembe az ellen-áramlattal és követik szilárdan a jó meggyőződés intő szótát. Szóval minél erősebb a küzdelem, annál dicsőbb a győzelem.

Egy ilyen bátor és a jó ügyért lelkesedni tudó csapatot van szerencsém üdvözölni a mélyen tisztelt közgyűlés tagjaiban. Nincs forróbb óhajta a kath. kaszinónak, minthogy ez a hősi csapat szilárdan megállja helyét, sőt napról-napra újabb harcokkal növekedjék száma. Minél számosabb, minél buzgóbb tagokkal fog rendelkezni a kath. kaszinó, annál sikeresebben teljesítheti nemes feladatát. Azt a csekély anyagi áldozatot, melyet a jó ügy felkarolása a tagoktól megkíván, mindig bőven kárpótolja a szellemi töke, mely itt szerezhető, a fesztelen és kedélyes szórakozás, mely itt felváltható.

Igaz, egyesületünk a téli időszakban nem adhatja meg a tagoknak azt a kényelmet, melyet a családi vagy más testvéregyesület nyújt, azonban a kaszinó fő védőszellemének fennkölt gondolkodása és egyesületünk felvirágoztatására irányuló magas szoros törekvései a legszebb reménnyel tölthetik el keblünket az iránt, hogy a közel jövőben diszes és kényelmes új helyiség fog itt barátságos otthont nyújtani a kaszinó tagjainak. Addig pedig, míg ez a várva-várt pillanat megérkezik, áldozzunk fel valamit kényelmünkéből, szoruljunk össze egy kissé, hiszen a szeretet kis helyen is elfér. Aki a rokonszenv és szeretet köteléke egybefűz, azok szerény helyen is felkeresik egymást és szívesen töltenek együtt pár órát.

A szeretet és ügybuzgóság szárnyakat kölcsönöz a lelkesedésnek, melyeknek segítségével felemelkedünk arra a magaslatra, ahová nem jut el sem az akadályozó külső áramlat, sem a benső habozás avagy a nádszálhoz hasonló ingadozás. Ha az ügybuzgó-

ság nem fog hiányozni a tagokban, akkor egyesületünk fel fog virágozni.

Midőn a mélyen tisztelt közgyűlés szívéből üdvözlöm, a közgyűlést ezennel megnyitom.

A nemzeti párt jövője.

A szabadelvű párt bomladozása és a nemzeti párt országos szervezkedése alkalmából időszerűnek látszik föltenni a kérdést: Minő jövőre birhat kilátással a nemzeti párt?

E kérdés kedvező feleletet sejtetne, ha a nemzeti párt politikai programjával meggyőzne bennünket arról, hogy minden utógondolat nélkül, s valójában a nemzeti eszme lebeg szemei előtt s hogy újabb, minden magyar polgár előtt büvös jelszava, melyet zászlaján fennen csillogtat, nem csupán pusztán szólam, mint ezt a szabadelvűségnél tapasztaljuk, hanem realis alappal bíró eszme, amely lelkes és különben zsenialis vezérének és eddigi követőinek őszinte meggyőződését és jóakaratu szándékát tükrözi vissza; mely nemcsak igéri, hogy erejét lelkiismeretesen a közcélra óhajta fordítani s a honpolgárok valódi boldogítását előmozdítani, hanem amit ígér, annak teljesülését remélhetővé is teszi.

A szabadelvűség eddigi eljárása által már csaknem teljesen hitelét veszítette, mert mialatt a szabadságot hirdeti fennen, éppen a polgárok szabadakarátát nem tartja tiszteletben sem politikai, sem magánjogi, sem társadalmi tekintetben. Elfajítja befolyásával, hatalmával a polgárok akaratának érvényesítését, vagy megszorítja, ahol ez érdekében áll.

Ez az oka annak, hogy a szabadelvűség szólama teljesen lejárt a nemzeti előtt. A portéka, melyet a szabadelvűség hamis czég alatt árul, immár előbbutóbb csödbe kerül. Liczítáció útján juthat ugyan bárki kezébe, ki azt tovább is árulni akarja, de életfentartási szükség nélkül nem kér bizonyára senki belőle.

Megszívlelésre méltó tanulsággul szolgálhat ez a nemzeti pártnak, mely

kop. Így p. o. ismeretes, hogy a nyers hus és kivált a nyers sertés-hus élvezése olykor veszedelmes, sőt halálos betegségbe sodorhatja az embert. Él ugyanis a sertés husában egy parányi kis féreg, melynek trichina a neve és pedig a him 1.5, a nőstény pedig 3 mm. hosszú. Ezen férgek a sertés husában összecsavarodnak s egy meszes tokot választanak ki, melylyel betokozzák magukat s ily pihenő állapotban maradnak mindaddig, míg a sertés husával az ember gyomrába, beleibe kerülnek; itt a meszes héj feloldódik, a trichina kiszabadul s minden egyes nőstény mintegy 1800 darab kis trichinát hoz létre; ezek aztán megkezdik romboló munkájukat; átfurják a bélfalat, befurakodnak az erekbe; itt pedig a vér szétviszi őket az egész testbe s lerakja őket az ember husába; itt összecsavarodnak s ugyancsak méasztokkal veszik magukat körül s az ember ezzel a „trichinosis” nevű igen fájdalmas, gyakran halállal végződő betegségbe esett.

Mióta ezen betegség valódi okát felismerték, a közegészségügyi hivatalnokok minden nagyobb sertés-vesztegő intézetben, kivált a németországi s amerikai sertés-hust vizsgálgják meg mikroskoppal, mely ezuttal

nevére büszkén támaszkodva, előhaladásában öntudatos bizalommal látszik tekinteni a jövőbe, amidőn majd a hatalom dombtetőjére jutva ezt az ország négy tája felé a magyar nemzetnek tudtára adhatja.

A nemzeti politika felé hajlik ugyan általában ösztönszerűleg a magyar nép, s ennek minden osztálya, a legalsóbbtól a legfelsőbbig. Erőt és életet nyerhet valóban a nemzetipárt a nép szívéből, mely a valódi hazafias érzéstől dagadozik; azonban ha programjában oportunitas szempontjából oly elveket is kever és tart fenn, mely a nemzet ősi tradíciójával s a kath. egyház kilencz millió magyar hívőinek vallásos elveivel ellenkezik, ne csodálja, ha megbízhatósága iránt a nemzet nagy többségének lelkét vele szemben is kétség fogja el.

A jelszó, a czégér még nem biztosíték az árura nézve. Bizonyosság erre nézve az uralkodó szabadelvűség.

És mi ma a nemzeti párt programja? Ha zászlóvivőjének nyilatkozatai után itélünk, nem más, mint mérsékelt szabadelvűség, mint a hitelvesztett szabadelvűség árnyalata.

Ha a nemzeti párt valóban a nemzeti érzésnek, és pedig — azigazi, a romlatlan érzésnek akar kifejezője lenni s erejét és tehetségét a nemzet üdvös szolgálatára szentelni, úgy tegye programját kifogástalanná legalább a lényeges és nagy horderejű elvekben s akkor lesz jövője és pedig nem csupán ideiglenesen, hanem tartósan, mely alatt zavartalanul fejlődhetik a nemzet erkölcsi és anyagi jóléte, boldogsága, amelyre nagy szüksége van.

—i.—r.

Hazánk.

Dr. Hornig Károly báró Veszprém nagyszellemű püspöke körlevelet intézett megyéjéhez a fenforgó egyházpolitikai kérdések tárgyában. A polgári házasság ellen

is csalhatatlanul mondja meg az igazat s óv meg minket a trichina elterjedésétől.

De valódi forradalmat idézett elő a a mikroszkop úgy a tudomány mint a közélet terén, mióta bakteriumokról ad részletes felvilágosítást. A bakteriumok nem egyebek, mint apró kis növények, melyek rokon-életmódot folytatnak a gombákkal, azért a tudomány a gombákhoz sorolta azokat, de nagyságuk oly picziny, hogy csak erős nagyítás mellett láthatók. Alakjuk lehet fonálhoz, gömbhöz hasonló, a legtöbb szintelen. Rendkívül gyorsan szaporodnak; mely abból áll, hogy kétfelé hasadnak, a felek megnőnek s újból hasadnak és így tovább.

S hol élnek a bakteriumok? itt uszáknak a levegőben, testünkön s testünkben milliók élnek ép úgy ruháinkon mint szájunkban, fogainkon akár tisztán tartjuk azokat akár nem, pénzünk szintén hemzseg tőlük.

Nevezetesekké váltak azért, hogy ők okozói olyan folyamatoknak, melyek életünkben nagyfontosságúak, s melyeket megfejtteni hosszú ideig nem tudták. P. o. mindenki tudja, hogy ha testünk befejezte pályafutását, rothadásnak indul egy pár év lefolyása alatt, csak csontjaink maradnak meg, azután

A mikroszkop.

II.

Még a törvénykezésbe is döntőleg szokott a mikroszkop belenyulni. Hányszor tagadja el a gyilkos, hogy a késére tapadt vér nem embervér, hanem csirke- vagy pulyka-vérnek mondja. A gyilkos eszközt átadják az orvosnak s az eset segítségével lemossa a vért a tárgy-lemezre s aztán megnézi a nagyítóüveggel. Tudunk kell ugyanis, hogy vérünk egy szintelen folyadékból áll, melyben apró vörös testek az u. n. vörösjétek usznak; ezek adják a vérnek a vörös színét; nagyságuk oly parányi, hogy 5 millió vörösjétfér el egy köb miliméterben, tehát egy oly koczkában, melynek minden oldala egy miliméter. Ezen vörösjéteknek azonban más alakja van az embernél, más a madaraknál s így egy pillantást vetve a mikroszkopba, tüstént el tudunk igazodni, hogy milyen vérrrel van dolgunk s míg régente borzalmas kínzások után tudtak volna csak a tettestől vallomást csikarni, ez esetben a tudomány szelid keze csalhatatlan bizonyítékot nyújtott.

Hát még közegészségügyi viszonyainkat mennyire segített javítani a mikros-

emelt főpásztori tiltakozások közt egyetlen egy sem fejtette úgy ki minden részletében a haza nevében tervezett elkereszténytelenítés veszélyességét s azzal szemben az egyház tanítását, mint egyházunk eme apostoli lelkű főpapja, ki az apostolok példáját követve egyenesen a hivekhez fordul, Istentől nyert apostoli hatalmával és tekintélyével világítván meg lelkeiket a nehéz napok sötét éjszakájában.

A körlevél behatóan tárgyalja a házasság szentségi jellegét a katekizmus alapján lehetőleg népszerűen, de oly tiszta világos módon, a theologiai ismeretek oly gazdagságával, mely az első pillanatra mutatja, hogy itt a hittudós beszél bár, de a tudás összes fegyvertárával, vas logicával és igaz szívvvel az emberiség nagy erkölcsi érdekei iránt. 10 millió katolikus szíve dobog fel Veszprém püspökéért, ki ily hiven teljesíti az apostolság szent köteleseit. Hódolva üdvözljük a főpapot, kérve számára az ég minden áldását, hogy viszhangra találva, szavai az igaz szent ügyet diadalra segítsék. Mert nem veszt el az a nép, mely apái hitének, apái Istenének védelmében az egyház isteni tekintélyével vértengeren vivja a lélek szabadítását és hazamentés szent háborúját, lévén a mi erősségünk, a mi segédelmünk az Isten.

A pozsonyi autonomikus hitközség képviselő testülete Havlicsek plébános kezdeményezésére Dröcler polgármester által összehívott közgyűlésen tiltakozását fejezte ki a kormány egyházpolitikai programja ellen s elhatározta, hogy Neiszidler és Szilágyi képviselőket, nemkülönben a hercegprímást felkéri, hogy e program keresztülvitelét megakadályozzák.

A gyulafehérvári érsek választása. A gy.-fehérvári káptalan már megkapta a kultusz miniszter leiratát, melyben értesíti a káptalant, hogy a király január hó 4-én kelt elhatározásával az érsekválasztó zsinatra királyi biztosokul Pável Mihály n.-váradai g. k. püspököt és Jósika Sámuel bárót küldte ki. A miniszteri leirat a zsinat idejét április 16-ára tűzte ki.

azok is elporlanak s ugyanaz történik minden más élőlényvel, lett legyen az állat vagy növény; de mióta az embernek ezen megbecsülhetetlen eszköz áll rendelkezésére, biztosan tudjuk, hogy a rothadást a baktériumok okozzák, vagyis ha baktériumok nem volnának, semmiféle test el nem rothadna.

De legnagyobb hálával tartozunk a mikroskópnak azért is mert ugyancsak ő mutatta ki, hogy az úgynevezett ragályos betegségek a baktériumok működésének eredményei s ezzel a ragályos betegségek orvoslását tüstént más irányba terelte, szóval a mikroskóp valósággal életünk megmentője.

A mikroskóp tehát azon eszköz, mely nélkül a természettudományok nem emelkedtek volna oly hathatósan mint napjainkban, ezek nélkül pedig mai műveltségi állapotaink sem érték volna el azon tetőpontot melyen jelenleg állanak s így a mikroskópot joggal üdvözölhetjük mint olyan eszközt, mely műveltségünket hatalmasan előbbre vitte.

(Kivonat a kereskedő ifjak kaszinójában január hó 6-án tartott előadásból.)

Dr. Schöber E.

A nemzeti párs január 29-én a fővárosban értekezletet tartott a párt szervezése céljából. Az értekezleten sokan vettek részt. Apponyi beszéde után beható eszmecsere következett. A megjelentek végre ideiglenes központi bizottsággá alakultak s helyükön maradnak, míg a központ a központi végrehajtó bizottságot végleg megalakítja.

A kath. autonómia kérdésének megvitatása végett legutóbb Eszterházy Miklós Mór gróf lakásán értekezlet volt, melyen a főrendiház számos világi tagja és több orsz. képviselő vett részt. Vita után abban állapodtak meg, hogy a kath. autonómia kérdésében törvényhozási uton is erősebb akciót fognak kezdeni.

Csáska György kalocsai érsek 1891. novembertől több mint 100,000 forintot költött megyéje árvaházaira, a szepesi megye jótékony céljaira is sokat adott.

A konverzió. Az ötszázalékos államkölcsönök új 4 százalékos korona jaradékra való kicserélés művelete már ma is meglepően sikerültnek mondható annyira, hogy az új jaradék már legnagyobb részt el van helyezve.

A február 16-án induló magyar zarándoklat rendezője a sok tudakozódásra kijelenti, hogy a zarándokok Rómában a bőjt alól dispenzálva lesznek. A sz. Péter templom magyar gyóntatója szívesen áll rendelkezésére azoknak, kik a jubileumi bucsu elnyerhetése végett a szentségekhez járulni kívánnak.

A két kormány megegyezett abban, hogy a korona értéke szerint való kötelező számítás 1894. júl. 1-én lépteti életbe.

Külföld.

Négy panama. A világ politikai és társadalmi szennyese egymásután kerül napirendre, bizonyosságul annak, hogy a vallás nélküli becsület mennyire megbízható s mily sötét bűnökre képes. A francia Panama vizsg. bizottság tovább működik s 4 albizottságra oszlott. A francia panamához méltán csatlakozik az olasz Panamino, a bancaromana piszkos ügye, mely a Panama kicsinyített alakja. A Banca 65 millióval adott ki több banjegyet mint mennyire törvényes joga volt. A 3-ik a magyar nemzeti muzeum ügyének zavarosa a szabadkőművesség uralma alatt s a 4-ik a német Welf alap, melynek pénzei szintén gurulnak szerte. A Panama botrány alkalmából egy incarnatus párizsi köztársasági lap eme keserű vallomást teszi: „Mindent elkövettünk, mindent lerontottunk: vallást, trónt, nemességet, erkölcsi alapelveket, hagyományt, szóval mindent, mi a társadalmat eddig összetartotta. Egyedül a pénz maradt meg; az uralkodik most mindennek felett,” és hozzá teszi, hogy „a pénznél undokabb és kegyetlenebb uralom nincs a földtekén.” Ehhez nem kell bővebb magyarázat.

A fenyegető háború. Németországban magasrangú tisztok: Walderssec Lencke, Levenszky. Schkopp tábornokok politikai beszédeikben a háború sötét fellegét látják

megjelenni a láthatáron. Caprivi azonban legutóbb igen békés nyilatkozatot tett.

Az angol parlament megkezdte téli ülészeit. A királyné a trónbeszédben hangsúlyozza, hogy az összes hatalmakkal barátságos és békés viszonyt tart fel.

Az orosz trónörökös Berlinben látogatóban járt. Ez a 3-as szövetség felé való közeledést is jelenti.

Franciaországban a vállásügyi költségvetés 2 örvendetes jelenséget mutat: 1. A külügyminiszter szokatlan erőlylyel védte a Vatikán melletti nagykövetség költségvetését s ez alkalmat felhasználta, hogy a köztársaság mély háláját fejezze ki a sz. Atyával szemben, ki nagyobb szolgálatot tett a köztársaságnak, mint sok szájas hazafi 2. A kultusz költségvetés egy tételét felemelték, ami már 15 év óta nem történt.

Fejedelmek üdvözléte. A pápa püspöki jubileuma alkalmából Ferencz József király, Vilmos császár, Viktória királyné, a spanyol regens királyné, a szultán, a bajor regens-herceg s szász király rendkívüli követeik által küldik Rómába üdvöztetüket. A francia kormány üdvözlétét állandó szentszéki diplomacziái képviselője, Lefebvre de Bohaine fogja átadni.

A delegációkat már május közepén egybehívják Bécsbe.

A belügyminiszter rendeletéből jan. 31-én az összes vármegyékben összeirták a czigányokat. A miniszter törvényjavaslatot akar készíteni a csavargás megszüntetéséről.

Vidék.

Tiszaújlak. Telendy Antalné ő nagysága, a mult évben egy értékes, nagy szent Antalképet kétágukargyortyartartóval, ujabban pedig a sz. Mária oltárára két igen szép párnát küldött Ungvárról ajándékkul a tiszaujlaki templomnak. Isten fizessen meg nemes lélekből eredő jótetteiért! M. A.

Szinérváralja. A szinérváraljai kath. legényegylet a nagybányai testvéregylet közreműködésével, 1893. évi február hó 5-én, vásárnap a nagyvendéglő disztermében saját pénztára javára, színelőadással egybekötött táncszünetet rendezett. Előadottak: I. „A méh románcza” Arany Jánostól. Szavalták: Tersánszky Málka kisasszony. II. A Perlekedők. Irta: Bodnár Gáspár szatmári kath. legény-egyesületi elnök. III. Virágfakadás. Vigjáték egy felvonásban Murai Károlytól.

Nagy-károly nyirbátori vasút. A nagy-károlyi kereskedelmi és iparbank igazgatósági ülésében Szalkai Emil mérnök kérvénye folytán elhatározta, miszerint a legközelebb tartandó közgyűlés elé az igazgatóság azon indítványt járul, hogy a részvénytársaság közgyűlése a nagy-károlyi-nyirbátori vasút létesítésének előmozdítása céljából 10 év alatt lefizetendőleg 2000 frtot szavazzon meg illetve ily összeg erejéig való törzsrészvények jegyzésére az igazgatóságot hatalmazza fel.

A „Nagy-Károlyi Független Hírlap” nyomdai anyagi zavarok miatt megszünt, illetve a „Nagy-Károly és Vidéke” című hetilappal egyesült.

— **Tur-Terebesen** mult hó 29-én, a kath. iskola javára tartott táncmulatság minden tekintetben igen jól sikerült.

Felül fizettek a jótékony ezéla: Elek József, Simon János, Heil András, Schneider Emil, Biró Ferencz, Kasztya László és Őri György 20—20 krt; Erdőssy József 30 krt; Geng József, Zoltáni Károly 50—50 krt; Hofbauer Ignác, Szabó György, Hoványi János és Polczér János 1—1 frtot; Fényhalmi Árpád 1 frt 50 krt, a Hrenyó leányok 1 frt 80 krt, Róth Zélik 2 frtot. A felülfizetőknek szíves adományukért, Nagy József ügyvéd urnak pedig a termék díjnélküli átengedéseért hálás köszönetét fejezi ki a rendezőség.

— **Kökényesd.** Üdvös határozat a pálinka ellen. Kökényesd hitközség körülbelül 60 gazdája közakarattal elhatározta, hogy pálinkát egyelőre egy esztendeig nem isznak, koresmába nem mennek és házaiknál sem tartanak pálinkát. Eddig a nap bármely időszakában telve voltak a koresmák pálinkázókkal. Most úgy tűnik fel, mintha koresma sem volna a faluban. Méltán illeti meg tehát a dicséret a község tagjait. Kökényesd példáját a szomszéd Csedregh fiókközség, de sőt Fertős-Almás nagy református község is utánozni akarja. Jól teszik.

— **Ungvár** szélső utcaiban farkasok esatagolnak, nem találván már az erdőben a nagy hó és hideg miatt elegendő zsákmányt.

Már több izben láttak éjjelenként az utcákon farkasokat kóborolni. Egy (a sóház utcában lakó) iparos udvarába be is rontott 3 farkas és az ott levő házőrző kutyát fölfalták. Éjjeli szolgálatot teljesítő rendőrök is találkozottak farkasokkal. — Nagy a félelmök az ily oldalt eső utcák lakóinak, ha már az éhség miatt beszorult farkasok a lakóházak udvaraiba is behatolnak zsákmányt keresni.

A közelfekvő falvakba is tettek ily kirándulásokat a garázdálkodó ordasok.

r. l.

— **Ungmegye** Záhony községében a kanyaró fellépett. Két nap alatt 40 iskolás gyermek kapta meg a ragályt.

— **Jenke** községben Hriczko Ferenczné f. év január 27. én esteli 7 órakor három gyermekét otthon hagyva a szomszédba ment fanni. Előbb azonban a kandaló kürtőjét elzárta, hogy az ott maradt szén melege ki ne szabaduljon s a szoba ki ne hűljön. — Éjjeltájban a fonóból hazatérvén, 8 éves Mari leányát már halva találta. 5 éves János fia és 4 éves Mari leánykája is fuldokoltak. Ezek közül is Anna másnapra meghalt, János, ki az ungvári közkórházban ápoltatik — talán még megmenthető. — A gyermekek anyjuk gondatlansága (v. tudatlansága) következtében az elzárt szobában kifejtett szénegőznek lettek áldozatai.

r. l.

— **Csap.** Reisman Herman fakereskedő ur a csapi róm. kath. iskolának egy öl tüzi fát ajándékozott. A szíves adakozást a szegény tanulók is hálásan köszönik.

— **Munkács.** A közkórházban, melyben f. é. január 1-től betegápolókul irgalmas nővérek vannak alkalmazva, febr. hó 1-én áldotta meg a kápolnát Forgách János prépost.

Helyi hírek.

— **Kinevezések.** Irsik Ferencz pápai praefektus, kanonok a püspöki és egyházmegyei könyvtár praefektusává, — dr. Láng Antal theol. tanár könyvtárossá neveztetett ki.

— **Plebániai javadalom-betöltés.** A császlócai plebánia-javadalmat püspök ömeltósága Tempfli Endre, csicseri lelkésznek adományozta.

— **A kath. kaszinó** f. hó 5-én tartotta évi rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitó után, Löfler József titkár a kör 1892. évi életéről olvasta fel jelentését. Elnök indítványára, dr. Fodor Gyula volt titkár iránt háláját jegyzőkönyvi köszönettel rója le a közgyűlés. A pénztári jelentés szerint a kaszinó összes vagyona 943 forint volt, ebből 83 frt 50 kr. terhet levonva, marad tisztán 860 frt 43 kr. A pénztárnoknak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik. A közgyűlés kimondja a budapesti kath. körhöz, mint központhoz való csatlakozását, az egyetemes nagygyűlés eszméjét magáévá teszi s arra képviselőket küld. — A tisztikar lemondása után alelnökök Perényi János és Jaskovics Ferencz urak lettek, titkárrá Ruprecht Alajos, pénztárossá Kertészffy F. urak választattak. A választmány a régi maradt. Végül elnök indítványára egy bizottság küldetik fővédnök ö méltóságához, eddigi kegyességének megköszönése s magas támogatásának a jövőre való kikéréseért. A gyűlés püspök ur ö méltóságának éltetése között oszlék szét.

— **A Kölcsey-kör** legutóbbi f. hó 5-iki matinéjén oly nagyszámu, elegáns közönség töltötte meg zsufolásig a városháza disztermét, a melyet eddig még egy matiné sem hozott össze. Mutatja ez a közönségnek folyton fokozódó érdeklődését az életrevaló kör jeles előadásai iránt, de azért nem vonunk le semmit a kör érdemeiből, ha ezen az eddigiekénél is nagyobb érdeklődést a Draskóczy Vilma k. a. fölléptének tulajdonítjuk, a ki már tavalyi szereplésével egy csapásra hódította meg nem könnyen lelkesülő közönségünk szívet s akit látni, és hallani tódult most is mindenki! Hiszen az is csak a rendezőség ügyességét bizonyítja, hogy ilyen „Leckerbissen“-nel kedveskedett a közönségnek.

Az igen ügyesen összeállított programnak fővonzó ereje s hatásában is legkimagaslóbb pontja természetesen a Draskóczy k. a. előadása volt, a ki Ilosvay monologját „Férjhez menjek-e“ adta elő. Minden elfogultság nélkül való művészi öntudatosság, a gazdag kedélynek derült, friss humora, mimikájának kifejezése teli volta, hanghordozásának mesteri árnyalása, kiejtésének mindig érthető tisztasága, taglejtésének könnyedsége, kecsessége, egész lényének szeretetreméltó kedvessége jellemezték a kisasszony előadását, a melyet gyakran szakított félbe a közönség féken nem tartható derűtségének kitörése s a zajos tapsok, a melyek az előadás végeztével még épen nem akartak megszűnni!

Méltó elismerés illeti meg azonban ö mellette is Mátray Lajosné és Poszveg Olga urhölgyek művészi zongorajátékát s dal-egyesületünk 4 tagjának — Vajay Imre, Hajdu Károly, Ruprecht Alajos és Jaskovics Ferencz uraknak — nagy hatással előadott soloquartettjét.

— **Városunk** elismerése főispánunkkal szemben. A város képviselő-testülete azon alkalomból, hogy Ujfalussy Sándor főispán sikerrel közbenjárt a földmivelésügyi miniszternél egy mentelep-osztálynak a városban leendő elhelyezése iránt, megleghangu köszönő levelet intézett főispánunkhoz.

— **Meghívás.** A Széchényi társulat ig. választmányának tagjait f. hó 8-án d. u. 3 órakor a városház régi termében tartandó

ülésre tisztelettel meghívom. Tárty: I. Az alapítványi értékpapírok convertálása iránt intézkedés. 2. Az 1892. évi számadás előterjesztése. 3. Folyó ügyek. — Homok, febr. 2-án 1893. Kovács Eduárd igazgató.

— **A szatmári róm. kath. egyházmegyei** néptanítók segélyegyesülete folyó évi rendes közgyűlését január hó 25-én tartotta meg mélt. és főt. Meszlényi Gyula püspök egyesületi védnök elnöklete alatt.

A közgyűlést d. e. 10 órakor nyitotta meg a főpásztor; tárgyai valának:

I. A napirend előtt felszólal Tóth Sándor igazgató s határozatot kér a fölött, hogy a segélydíjas tag rendes tag-e, vagy nem? Közgyűlés kimondja, miszerint az egyesület rendes tagjai a segélyezés után is rendes tagnak tekintendők.

II. Olvastatott a felülvizsgáló-bizottság és igazgató választmány jelentése az 1892-ik évi pénztári műveletről. Bevétel 1558 frt. 40 kr. Kiadás 1591 frt. 87 kr. Az egyesület vagyona 20118 frt. 69. Segélyezésre fordított 1470 frt. 78 kr. A pénztár és számadások rendben találtatván, a felmentvény ugy a pénztáros, mint a bizottság- és választmány-nak megadatott.

III. A számvizsgáló bizottság elkészítvén az 1893. évi költség illőirányzatát, az 1569 frt. s 60 kr. kiadással szemben 1349 frt. s 8 kr. bevétel mutatkozik, s így a hiány 220 frt. 52 kr. Választmány ennek következtében a segélydíjat arányos leszállítását indítványozta. Közgyűlés elfogadva az igazgató választmány-nak megokolt javaslatát, határozatilag kimondta: miután az alapjövödelméből a kiadás sem fedezhető, a kiutalt segélydíjakat 1892 január 1-jétől az egyensúly helyreállításáig leszállítja, s miután a folyó évi hiány 220 frt. 52 kr., tizenöt százalék levonása válik szükségessé.

IV. Olvastatott az igazgató választmány javaslata a kisebb segélydíjakra való jogosultság megállapítása tárgyában. Tekintetbe véve, miszerint a néptanítók nyugdíjgyve az 1891. évi nyugdíjtörvény által lényegesen javítottat, nincs remény arra nézve, hogy a segélydíjak és befizetések leszállítása esetében a segélyegyesület tagjainak száma növekedni fog, s mivel az egyesület évek hosszú során át minden telhetőt megtett arra nézve, hogy az egyházmegye tanítóit az ügynek megnyerje s a többszöri felszólítás sem vezetett a kívánt eredményre: közgyűlés nem tartja szükségesnek és okszerűnek az alapszabályokat jelen alkalommal változtatni, minek folytán a lett indítvány fölött napirendre tér.

V. Az egyesület számadásainak megvizsgálására kiküldött tagok tiszte lejárván, közgyűlés a felülvizsgáló-bizottság tagjaiul ns. Novák Antal nagyprépost alapító tagot, továbbá Méder Mihály és Jankovics János rendes tagokat választá meg.

Több tárgy nem lévén, püspök ur ö méltósága azon óhajjal, hogy az egyesület a jövőben megnyugtatóbb eredményt mutasson föl, a közgyűlést befejezettnek nyilvánítá.

— **Hirdetmény.** Miután a folyó 1893. év első negyed második havába léptünk, mindenki az 1893. évi 44. t. cz. 55. §-a értelmében felhivatik, miszerint ugy az állami, mint a községi adó és utadójának első nyhedrészatát a mult évi adokivetéshez arányitva folyó évi február 15-ig a városi pénztárba annál is inkább fizesse be, mivel ezen időn tul a folyó évi adók után késedelmi kamat fog számittatni és márczius 1-ső napjától a hivatolt törvény 56. §-a szerint a végrehajtási eljárás fog alkalmaztatni. Egyuttal érte-

síttetik a t. közönség, hogy úgy az állami mint a községi adóhátralékokat, hegyi ut, laktanya-építési költségeket, valamint az utadó, iparkamarai illeték, hadmentességi díj, jog- és bélyegilleték, ipartanodai tandíj, illeték egyenérték vagy bármi néven nevezendő hátralékot 8 nap alatt annál inkább fizesse be, mivel ez idő eltelte után a városi pénztár ezen követeléseit végrehajtás útján fogja behajtani. Szatmárnémeti, 1893. február 1. Böszörményi Károly, kir. tanácsos, polgármester.

— **Hirdetmény.** A hadmentességi díjról szóló 1880. évi XXVII. t. cz. 18. §. 3-ik pontja értelmében felhivatnak úgy a Szatmáron illetékes, mint az itt tartózkodó idegen illetőségű hadmentesek, hogy a hadmentességi díj kivetés alapjául szolgáló adatoknak utza, házszám megjelölése melletti bemonása végett folyó 1893. évi Február havában a katona ügyosztály hivatalos helyiségében megjelenni annyival inkább el ne mulasszák, minthogy ellen esetben a hivatott törvény 20. §-a szerint a reájuk kivetendő hadmentességi díj háromtól — hatszoros összegénel megfelelő pénzbírsággal fognak büntettetni. Kelt Szatmátt 1893 Febr. k. Kiss Gedeon, főkapitány.

— **A kereskedő ifjak** bálja az eddigiek-nél látogatottabb volt és sokkal fényesebben sikerült; mi bizonyára a rendezőség ügyességére vall.

— **A kath. legény-egylet bálja.** Vasárnap január 29-én a Vigadó termeit ugyszólván zsufolásig megtöltötte a „katholikus legény-egylet“ báljára összegyűlt közönség. Ott láttuk a társadalom minden osztályát képviselve. A táncmulatságot megelőzte Csepreghy „Magyar fiúk Bécsben“ című színművének műkedvelők által való előadása. A szereplők közt kiváltak Glatz Erzsébet, Horváth Róza kisasszonyok. Továbbá Juresó Antal, Szilvássy István, Stréber Endre. Jól játszottak: Almássy István, Rácz István, Sepsy Gyula, Barsik Pál, Klein László, Kiss István és Koós István; valamennyien bizonytékát adván készségüknek, mert a közönséget mindvégig derült hangulatban tartották. — Közben az egylet nagybányai kedves vendégeinek egyike, Dersánszky Málka kisasszony szép szavallatával tette még élvezetesebbé az estét. A színelőadás után vette kezdetét a táncz, mely reggeli 5 órakor ért véget. A 320 forintra rugó tiszta jövedelem az egylet céljaira fordították.

— **A szatmári kath. kaszinó** f. évi február hó 2-án saját helyiségeiben felolvasással és énekkel egybekötött tánczestélyt rendezett. Az estély 7 órakor vette kezdetét. Az üveg termet városunk társadalmának legkiválóbb s legelőkelőbb tagjai töltötték meg. A terem szőnyegekkel, zöld lombokkal volt díszítve s fényesen kivilágítva. Az első felolvasó Lichtenegger József, kir. kath. főgymn. tanár volt ki „Képek az ó-kori görög és római nők divatvilágából“ című nagy szakértelemmel, széleskörű tanulmányokkal s izléssel irt művét adta elő. Utánna Ruprecht Alajos főgymn. tanár énekelte Hocklnak „A szökevény“ című balladáját. Igen szép tömör, hajlékony, kellemes csengésű hangját örömmel élvezte a közönség. Utolsóul dr. Buza Sándor papneveldei aligazgató olvasta fel „A czinkotai harangozó“ című, tréfás verses szerzeményét. A publikum hála-látását a nyújtott élvezetért sűrű tapsokban rótta le a szereplők iránt. A társaság vidám tavasza rövid vacsorázás után tánczra per-

dült s csapongó jókedvvel járta kivilágos kivraddig. Konstatálhatjuk, hogy az estély, — melynek sikerét fáradhatatlan, tapintatos, utánjárást nem kimélő, gondos és figyelmes rendezésükkel Jaskovics Ferencz főgymn. tanár és dr. Irinyi Tamás sz. széki jegyző urak biztosították, — fényesen sikerült. Reméljük, hogy ez elüljáró beszéd volt a jövőben majd következőkhez.

— **Gyászhir.** Raucha Mihályné Poljanszky Irma jan. 31-én elhunyt. Ny. b.

— **Áthelyezés.** Mészáros Dániel tiszalöki járásbírósi jegyző a helybeli kir. törvényszékhez helyeztetett át.

— **Meghívó.** A szatmári kath. Legényegylet február hó 12-én tartja évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata következő: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Az egyleti vagyon-állapot kimutatása. Jövő évi költségvetés. 3. Az elnök évi jelentése. 4. Könyvtárnok jelentése. 5. Tisztújítás. 6. Előre bejelentett indítványok tárgyalása. Jelzett közgyűlésre az egyesület alapító, pártoló, rendes tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. A közgyűlés az egyleti helyiség nagy termében lesz d. u. 5 órakor.

— **A magyarnyelv** sikeres tanításában kifejtett buzgalmukért vármegyénkbeli Marosán Viktor avas-felsőfalusi és Marosán Kornél aranyos-megyesi tanítók lettek a vall. és közokt. min. által kitüntetve és megjutalmazva. A jutalomdíjakat mult hó 29-én adta át ünnepélyességgel a megye kir. tanfelügyelője, berencei Kováts Béla kir. tanácsos, Jandrisics János apát-plebános és Tabajdy Lajos esperes-lelkész, a Széchenyi-társulat aligazgatói jelenlétében.

— **Aszfalt gyalogjáró** készítettet városunkban 4801.52 négysz. m. — kocsi-bejáró 529.18 négysz. m. melyekért a vállalkozó céget 23066.72 kr. illeti.

— **A cigányok létszáma** városunk bel- és külterületén 479, és pedig 238 férfi és 241 nő.

— **Tűz.** Bercesényi-utczában Felker János telkén f. hó 4. d. e. egy alsó épület kigyuladt. Derék tűzoltóink gyors és buzgó tevékenysége megakadályozta a nagyobb veszélyt.

— **Gyászhir.** Folyó évi január hó 23-án hisérték nyugalom helyére e vidék egyik általánosan tisztelt és szeretett birtokosát tek. Halász János, szatmármegye t. főorvosát, ki 81 éves korában hosszas, de ker. türelemmel viselt betegség után f. évi január 21-kén kölcei birtokán esendesen elhunyt.

Hogy milyen volt élete, megmutatta az általános részvét, mely a zord idő dadaczára a szamosköz összes birtokosait s Fehér-Gyarmat lakosait valláskülönbség nélkül gyászravatala köré gyűjté.

És ezt a megboldogult nagyon megérdemelte. Mert nagyon igazak a szavak, melyeket temetése alkalmával főt. Gáspárdy Rudolf esperes ur mondott, hogy ő azon ritka emberek közé tartozott, ki 50 évet meghaladó nyilvános pályáján csak barátokat szerzett, de ellenséget nem ismert.

Áldás volt élete, legyen áldás emlékezetén!

A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Özv. Halász Jánosné szül. Vankay Karolin s gyermekei Jenő és neje Szegedy Klára; és fia Kornél, János úgy magok mint az összes rokonság nevében megszorodott szívvel jelentik, a legjobb férj, a forrón szeretett apa, nagypapa, ipa és legjobb rokonnak Halász János Szatmárvármegye

tiszteletbeli főorvosának, vármegyei bizottsági tag, a szabadságharcz ezredorvosának élte 81. és boldog házassága 38-ik évében f. hó 21-kén délután 3 órakor Kölcsében hosszas szenvedés után végelgyengülésben történt elhunytát.

A drága halottnak földi maradványai f. hó 23-kán d. u. 2 órakor Fehér-Gyarmaton a róm. kath. lgyászszertartás szerint tétetek örök nyugalomra. Az engesztelő gyásmiseáldozat pedig f. hó 24-kén reggel 10 órakor mutatott be az egek urának.

Fehér-Gyarmat, 1893. jan. hó 21-kén.

Áldás és béke lengjen drága porai felett.

— **Menetdíj-leszállítás.** Ez évi február hó 1-vel a szatmár-nagybányai vasut Szatmár és Udvari állomásai között fenálló menetdíjak a II. osztályban 40 krról 25 krra, a III. osztályban 30 krról 15 krra leszállították.

— **Előmunkálati engedélyek.** A kereskedelemügyi miniszter Szatmár-Németi szab. kir. város közönségének, a Szatmár-Németitől Erdőd-Szakasz és Kraszna-Béltek határain a szilágysági helyi érdekű vasut Ákos állomásig vezetendő helyi-érdekű vasutvonalra 1892. évi január hó 6-án megadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy évre meghosszabbította.

— **A József műegyetem olvasó köre,** mely csak a mult évben alakult meg, alaptökejének gyarapítása céljából a belügyminiszter engedelmével országos gyűjtést indit meg, melyre most küldte szét a felhívásokat. Lapunk azon olvasói, kik e célra adakozni akarnak, küldjék el az adományokat az olvasó (körnek. Budapest Múzeum-körut, műegyetemi épület.)

— **A „Technologiai lapok“** V. évfolyamára közöl fölhívást Táborosky Ottó szerkesztő és kiadótulajdonos. A kitünő szakismerettel szerkesztett s havonként 2-szer megjelenő folyóirat megrendelhető Budapesten VII. Rottenbiller utca 12. sz. Előfizetési díj: egész évre 8 frt., félévre 4 frt. 50 kr., negyedévre 2 frt. 50 kr. E magyar nyelvű és szellemű, gépészeti, electro-technikai és ipari szakfolyóiratot melegen ajánljuk az ez irányban működő szakférfiak figyelmébe.

Színház.

Kedden, január hó 31-én. A csók, vigjáték. A nézőtér minden helyét elfoglalta a jelenlévő közönség s zsufolt házat csinált. Az öszjáték kielégítőnek ítéltető csak, mert a szereptudás némi fogyatékosága mutatkozott helylyel-közél. A mai főszerepek a közönség kedvenczének Kaczér Ninának (királyné) és Lángh Ilonnak kezeiben voltak, kik szerepeikbe lelküket lehelték bele s főkép Lángh Ilon pompásan játszott, fényesen domborítva ki szeépe minden jelentős részét, a miért nyilt színen is zajos tapsokkal tüntetett mellette a hálás közönség. Krémer, Boronkay, dicséretet érdemelnek ügyes, élvezetes játéukért, mig Kömley (Sumbrinus) diszkréten hatásos humorával zajos derűtséget provokált.

Szerdán, február 1. „Thurán Anna,“ történelmi dráma. Bartók eme kitünő darabját dicséretes lelkesedéssel, buzgó odaadással játszták meg jeles színészeink. A szép számú közönség el volt ragadtatva a minden ízében brilláns előadás tökéletes sikerétől. A jutalmazandó Sáhyné jellemzetes kidolgozott szerepével sok tapsot aratott. A czimszerep

Kaczér Nina avatott kezeiben volt, ki hálás, de nehéz szerepében önmagát multa felül s az érzelmek és szenvedélyek nagy harczaiban mesterien csillogtatta művészetét, nyílt színen is viharos tapsokban ünnepelte a publikum. Miklóssy Ilon (Borbála) szintén rászolgált a neki szóló tapsokra. Mindkettőt többször hívták a lámpák elé. — Kovács (Thurán) szerepében, melyet tehetséggel s ambícióval fogott fel és dolgozott ki, igazán jeleskedett törvényszéki jelenetében, megexcellált sok taps jutalmazta a kitünőt színezt. Benedek (Konstl) páratlan intrikus volt. Jó volt Krémer (Velitoris), és Boronkai is.

Csütörtök február 2. Kondorosi szép csaplárné, eredeti énekes népszínmű, majdnem egészen üres ház előtt. Pajor Emilia (Trézi), meg Kömley (Marzi) népebb házhoz méltó erővel és jókedvvel igyekeztek szerepük magaslatán mozogni, az általános érthető lehangoltság kísértetétől azonban az összjáték nem tudott menekülni.

Pénteken adatott Egri Stefania a debreczeni színtársulat jeles tagjának közreműködésével „Koldus Diák“ operette. Ugy a vendég művésznő, mint Pajor Emilia, Keszthelyi Ilon, Kömley kitünően játszották szerepeiket.

Irodalom.

1. „Száz tanács egy bajra.“ Irta Sarmaságh Géza. Ára 35 kr.
2. „A Colosseum vértanui.“ Ford. Matyeczko Theodor. 452 lap. Ára 1 frt. 20.
3. „November hava.“ Ford. dr. Lossenyei Ferencz. Ára 60 kr.
4. „Róm. kath. káté.“ Dehárb után Tóthfalussy Dániel. III. kiadás. Ára 1 frt. 60 kr.
5. „Kézikönyvjegyesek előkészítésére és házasok számára.“ Irta Haugg Leo. Ára 60 kr.
6. „A Megváltó.“ Jézus élete, számos képpel; III. kiadás. Irta dr. Buza Sandor. Ára 90 kr.
7. „A keresztény szeretet leánya.“ Közli dr. Buza Sándor. Ára füzve 50 kr.
8. „Egyházi beszédek.“ Bourdaloue és Massilon nyomán. I. II. f. közli Szalay Sándor. Ára 1 frt 20.
9. „Mester-legények vándor könyve az élet útján.“ Irta Bodnár Gáspár. Ára 40 kr.

Hasznos tudnivalók.

Nedvesség elleni védekezés. A közegészség ápolására alakult német társaság havi ülésében a lakáshigiénia egyik kérdésével is foglalkozott. Orth tanár megfigyeléseket közölt, melyeket ő oly házakba tett, melyeknek szomszédtelkén új építmények emeltettek, ez esetekben mindannyiszor kitűnt akár a ház-sorban, akár szabadon állanak is azok, hogy miután a szomszédos új építmény készen volt, az új építmény megszáradásánál a szabaddá levő víznek egy része a régiebb szomszédház falába hatol az illető lakók számára. E károkat Orth tanár rendőri szabályrendelettel véli megszüntethetni. Ha régi és új épület határos falait kátránybevonattal, vagy tetőcsirizzel elválasztjuk, ezáltal a nedvesség áthatolása megakadályozható lenne.

— **A forralt és nyers tej tápláló**

Értéke. Ezelőtt általánosan elfogadott elv volt, hogy a tejet lehetőleg abban az állapotban kell használni, a mint kifejik, a mesterséges szoptatásra pedig kizárólag a nyers tejet használták; ma azonban, mint-hogy határozottan be van bizonyítva, hogy a tej különféle betegségek átvivője lehet, az orvosok a tejnek csak forralt állapotban való használatát ajánlják.

— **Egy erősen tartó kő-ragasztó** nyerünk Böttger R. módszere szerint az ázlag-föld alkalmazása által. Ha egy egyenlő rész ázlag-földet és ólomtajt és fél rész frissen égetett méznek, lenolaj firniszszel való keverékét jó egyforma vastagságu pasztává keverjük, akkor egy rendkívül nagy ragasztó erővel bíró tömeget kapunk, mely hosszabb idő multával a közönséges homokkő keménységét veszi fel. Előnyösen használható a következő recept is: 10 rész iszapolt ázlag-föld, 8 rész ólomtajt, 5 rész oltott méz, 5 lenolaj-firnisz, 1 rész minium és 1 rész cinkfehér.

— **Hogyan ismerhető fel a borsókás sertés?** A borsókás sertés husa nemesak alkalmatlan a táplálkozásra, de veszedelmes betegséget, sőt halált is okozhat; amiért is a borsókás sertés fölismerése a gazdára úgy mint a sertéskereskedőre egyaránt fontos. Fölismerhető a betegség a következőképen: A sertés nyelvének alsó felét megvizsgálva, ha ott a takhártyán kékes-vöröses kiemelkedő foltokat látunk, biztosan következtethetünk a borsókára. Ha a foltok helyén a takhártyát kissé megmeteszük, a nyíláson egy gömbalaku képződményt nyomhatunk ki, ami nem egyéb, mint a borsóka: a taenia solium parazita egy fejlődési stádiumában.

Külömfélék.

— **Az elektromosság sokoldalu alkalmazása egy amerikai városban.**

A Lps. Tgbl. szerint Seattle városkában (Washington) oly sok ezéla használják a villamosságot, hogy nincs város, mely azt tekintetben fölülmúlja, Seattleban nem kevesebb, mint hat elektromos vasut van forgalomban. Továbbá három elektromos fényforrás van működésben, mely 8500 izzólámpának szolgáltat elegendő elektromosságot. A megjelenő lapok elektromos-áram segítségével nyomtatnak. Kézművesek és gyárosok gépeiket elektromossággal hajtják; a hájtóerő egynegyed és 20 ló-erő közt ingadozik. Petróleum vagy gázlángok helyett izzólámpák világítják meg a lakóházakat. A legegyszerűbb mnnkás lakásában is van két izzólámpa. Egy gombra eszközölt nyomás elegendő, hogy a szobák megvilágitassanak, melynek élenye ezáltal nem emésztetik fel.

— **Olasz bor.** Ugyancsak rászorultunk az olasz borra, a mióta magunknak nem terem. Legjobban bizonyítja ezt, hogy a folyó év első tíz hónapjában az osztrák-magyar monarchiába nem kevesebbet, mint 275,516 hektoliter olasz bort szállítottak, tehát huszszorta annyit, mint 1891. első tíz hónapjában, a mikor behozatal csak 13.369 hektoliter volt. Németországban szintén gyarapodott a bevitel ugyanazon időszakban 123,598-ról 315,060 hektoliterre szűkött. Franciaországba 236,239 hektolitert vittek be, míg az előző évben csak 87,912 hektolitert, bár a védővám nehezedik a bevitelre. Nőtt az olasz bor bevitel Svájcba Közép- és Dél-Amerikába is. Olasz bor foglalja el mindenütt a magyar bor helyét.

Apróságok.

— **De én.** Egy nagy városban a pap sétálni megy. Egy fiatal uracs szemközt jön vele és azt gondolja magában, jó lesz a pap-pal egy kis trófát üzni. Félre löki tehát egész gorombán és azt mondja: „Én nem szoktam minden számárnak kitérni“. — „De én“ — viszonzá a pap egész nyugodtan.

Nem könnyű dolog. Olga: Ej, ej Fridolin ur, ön egyre azt hajtogatta előttem, hogy ha önnek megtagadom a kezem és máshoz megyek férjhez, akkor ott ugrik a tengerbe, ahol legmélyebb; s ime még mindig a szárazon látom, pedig egy fél éve már, hogy férjnél vagyok. Fridolin: Hát azt hiszi nagysád, hogy olyan hamar meglehet tudni, hol legmélyebb a tenger?

Szerkesztői üzenetek.

— **Bécs. dr.-nn.** A „Collegá“-nak sokan gratulálunk; az „igérvény“-nek sokan örvendünk.

— **V.** A t. publikum iránti nagy figyelemre kérjük, csak röviden tessék egybeállítani!

— **A légy.** Szárnyra kél, mihelyt az idő puhulni fog.

— **A hypnotismus.** Csiklandósan érdekes, csak aztán ne angazsérozzon sok mediumot!

— **Ö-nek.** Persze, hogy persze! Ne mondja a világ, hogy e s ama!

— **Mártonfi.** Szívesen vesszük az ajánlatot minden tekintetben.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1892. október 1-től.

Állomások	Személy vonat	Vegy. vonat	Sz. vonat
<i>Szatmár—Debreczen.</i>			
M.-Sziget indul	11:41	6:06	1:40
Királyháza érkezik	2:01	7:54	4:50
Szatmár indul	4:00	9:22	7:15
Szatmár érkezik	4:15	9:30	7:22
Nagykároly érkezik	5:31	10:26	8:15
Debreczen indul	8:00	12:29	10:16
Budapest érkezik	1:50	8:40	6:20
*) Debreczentől gyorsvonat.			
<i>Szatmár—Királyháza.</i>			
Budapest (Debreczenig) ind.	7:00	1:55	8:25
Debreczen (gyorsvonat) érkezik	2:44	7:09	3:09
Nagykároly indul	5:20	10:13	5:24
Szatmár érkezik	6:27	11:29	6:26
Szatmár indul	6:37	11:54	6:36
Királyháza érkezik	7:50	1:31	7:45
M.-Sziget indul	10:10	4:36	10:10
<i>Szatmár—Nagybánya.</i>			
Nagybánya indul	6:00	3:00	
Szatmár érkezik	9:07	6:08	
Szatmár indul	10:10	7:27	
Nagybánya érkezik	1:25	10:38	
<i>Nagykároly—Zilah.</i>			
Zilah indul	2:10		
Nagykároly érkezik	7:05		
Nagykároly indul	5:42		
Sarmaság érkezik	9:07		
Zilah indul	10:44		
<i>Sarmaság—Sz.-Somlyó.</i>			
Szilágyosomlyó indul	8:16	2:15	
Sarmaság érkezik	8:59	2:58	
Sarmaság indul	9:44	3:38	
Sz.-Somlyó érkezik	10:29	4:23	

Az éjjeli idő (esti 6:00-tól reggeli 5:59-ig) percekkel jelző számok aláhuzásával van kitüntetve. a

Terményárak.

Február 1.

Termény métermázsánként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — —	7	20	7	—
Kétszeres — — —	6	80	6	60
Rozs — — —	6	20	6	—
Árpa — — —	—	—	—	—
Zab — — —	5	60	5	40
Tengeri — — —	4	30	4	20
Kása — — —	9	80	9	60
Fehér paszuly — — —	5	40	5	30
Tarka — — —	4	60	4	50
Szilva — — —	22	30	22	—
„ füstölt — — —	19	80	19	—
Répeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja — — —	1	80	1	60
Szalonna — — —	44	—	42	—

Értesítés.

A szatmári takarékpénztár egyesület a **100 frton felüli** váltók, ingatlan költsönök, folyó számlák s előlegek kamatlábát 1893. évi február 6-ik napjától kezdve 6°-ra leszállította.

Szatmárt, 1893. febr. 4.

Az igazgatóság.

Lóvy Miksa

könyvkereskedése,
papir- és írószertárára
SZATMÁRON.

Van szerencsém a főtisztelendő egyházférfiak b. tudomására adni, hogy

anyakönyvi iveket,
KIVONATOKAT,
családi értesítéseket,
számadási iveket, valamint az összes **egyházi nyomtatványokat** raktáron tartom.

Midőn még a kiadásomban megjelent és közkedveltségnek örvendő „**Philothea**“ cz. művet, valamint „**Mesterlegények vándorkönyvé**“-t a m. t. közönségnek melegen ajánlanám, b. pártfogását kérve, maradtam Szatmár, 1893. jan. hó.

kitűnő tisztelettel

Lóvy Miksa.

50. gt.
1893. sz.

Hirdetmény.

Szatmárnémeti szab. kir. város kömészegi 225. holdnyi földbirtokát, mely évek óta juh legeltetésre használtatott, szántás vetés alá bocsátja, és ily mivelés mellett, 1893. január 1-től számított hat évi idő tartamra bérbeadja. E végett folyó évi **február hó 15.-én, d. e. 10 órakor** alulirt hivatalában nyilvános árverés tartatik.

Ez oly felhívással hozatik köz tudomásra, hogy árverelni kívánó az 1500 frt kikiáltási árnak 10°-át bánatpénzül letenni köteles, sőt ez az árverésig beadható zárt ajánlat-hoz is hozzá csatolandó.

Különbén az árverés részletes föltételei a hivatalban addig is megtekinthetők.

Kelt Szatmárt, 1893. évi január hó 1-én.

Oravecz János,

gazd. tanácsos.

Reizer János

• előbb: **Litteczky és Reizer** •
könyv-, papir- és zeneműkereskedése Szatmáron.

Ajánlja a n. é. közönségnek gazdagon felszerelt

könyv- és papirkereskedését.

Pontosan, eredeti árban kiszolgál bárhol megjelent **irodalmi művet.**

Dusan felszerelt raktárt tart mindenféle író-, levél-, rajz- és esomagoló **papirból.** Különös figyelembe ajánlja **ajándékoknak** alkalmas diszmuveit, ima- és képeskönyveit. Nagy választékban tart emlékkönyveket, albumokat, írompákat és mindennemű **dísz tárgyakat.**

Raktáron tart minden egyházi, iskolai, ügyvédi, községi, gazdasági és végrehajtói **nyomtatványokat.**

Előfizetést árfelemelés nélkül elfogad minden bel- és külföldi folyóiratra, napi-, heti- és divat-**lapra.**

Elvállal **nyomdai** és **könyvkötői** munkákat.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban teljesít, megbízásokat elfogad.

Könyvjegyzékeket kívánatra bérmentve és ingyen küld.

Legolesőbb író és levélpapírok!

Legcsinosabb névjegyek.

Tisztelettel alulirott ajánlja a nagyérdemű közönségnek becses figyelmébe a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ“-t,

mely egészen új **gyors-sajtóval, amerikai géppel** és **lyukasztó géppel,** nagy választéku új **betűkkel** s minden egyéb szükségessel bőven van felszerelve s így képes a könyvnyomdák körébe tartozó bármely munkát, u. m.:

FOLYÓ IRATOK, KÖNYVEK, ROVATOS IVEK,

HIRDETMEÉNYEK,

Névjegyek, Meghívók,

GYÁSZJELENTÉSEK, LOBOGÓK,

stb. nyomását **gyorsan, csinosan, pontosan** és **olcsón** végezni.

Szatmáron, 1893. január hó.

*A „Pázmány-sajtó“
igazgatósága.*